

NOVI PRILOZI O ISTROROMANSKIM GOVORIMA

ANNALES, anali Koprskega primorja in bližnjih pokrajin, annali del Litorale capodistriano e delle regioni vicine, 3/1993.

U proljeće 1994. predstavljen je javnosti najnoviji, treći svezak godišnjaka Zgodovinskog društva za južno Primorsko iz Kopra. Odmah valja reći da je riječ o publikaciji koja po mnogočemu može svratiti pozornost stručnjaka različita profila, ali i priličnog dijela širega čitateljskog kruga.

Već se pri prvom letimičnom i izvanjskom susretu s periodikom lako zapaža njegova nesvakidašnja voluminoznost i

zavidna grafička opremljenost (grafički je urednik Dušan Podgornik). Na preko četiri stotine stranica većega formata uredništvo s Darkom Darovcem na čelu uvrstilo je više od sedamdeset priloga razvrstanih u osam različitih tematskih skupina, i to od rasprava i članaka, koje opsegom pokrivaju gotovo polovicu sve-ska, preko cjelina što obrađuju tematiku susjednih regija, pomorstva, istroromanskih jezičnih i kulturnih otoka, do raz-

ličityh zapisa i uistinu brojnih, zanimljivih i raznovrsnih izvješća o radu društava i zavoda, proslavama obljetnica te prikaza novih izdanja.

Posve je jasno da je nemoguće u kraćem osvrtu makar i pobrojati autore i njihove priloge, a kamoli se potanje osvrnuti na one znatnije među njima. Vjerujem da će pojedini prilozi napose iz prve cjeline doživjeti iscrpniji kritički prikaz u kojem stručnom časopisu.

Za čitatelje iz hrvatskog dijela Istre i za jezikoslovnu javnost posebno će biti zanimljiv dio o istroromanskim govorima koji je uredio i popratio vlastitim umjetničkim fotografijama dr. Goran Filipi. Iako je riječ o pitanjima kojima se već dugo vremena bave pretežito romanisti s jedne i druge jadranske obale, u priloziima se što su ih u ovom broju napisali mahom profesori i suradnici Pedagoškog fakulteta u Puli nalazi dosta novih podataka i pogleda koji prilično zorno osvjetljavaju današnje stanje na tom području.

Na prvom je mjestu radnja N. Kruljac-Milani pod naslovom *Istrski življenski prostor in komunikacija* u kojoj autorica razmatra određene oblike dvojezičnosti i višejezičnosti u Istri sa šireg sociolingvističkog gledišta. Njeno je glavno polazište da je pitanje dvojezičnosti duboko povezano s ideologijom i sa stupnjem demokracije u svakoj društvenoj zajednici.

Nakon tako postavljenog šireg okvira G. Filipi u radnji *Istrijski jezični otoki u Istri* dovodi nas u središte problema. Autor daje najprije pregled svih istarskih idioma, a zatim se iscrpno osvrće na sudove starijih hrvatskih i talijanskih lingvi-

sta o istroromanskom. Kako su još od prošlog stoljeća brojni autori bili zaokupljeni položajem istroromanskog u romanskoj jezičnoj zajednici i kako su o tom pitanju nerijetko zastupali oprečna gledišta koja u svemu počesto nisu bila lingvistički utemeljena, to Filipi iznosi i svoju tezu o istom problemu. Na kraju je autor dao nešto podataka o današnjem stanju tih »jezičnih i kulturnih otoka«. Vrijednost je Filipijeve radnje i prilično opsežan osvrt na radove drugih lingvista o istroromanskim govorima, koje on kao i Ascoli zove istriotskima.

Dvoje autora (Luisa Punis i Goran Filipi) predočuju nešto mikonimijske i ornitonimijske građe sabrane u istroromanskim govornim oazama na kojoj se dijelom zorno razaznaju jezična naslojavanja i dodiri. Povijesne dimenzije ihna i radnja B. Buršić-Gudici o Šišanu tijekom stoljeća.

Dobra je strana izbora što nekoliko autora istražuje dosege istroromanskog kao poetskog izraza. Tako Vera Glavinić u svojoj radnji *La poesia istriota* raščlanjuje poetske i jezične domete i osobitosti književnika E. Zaninija, G. Curta i L. Delton, koji su stvarali na svom zavičajnom istroromanskom idiomu. Sličnog je obilježja i prikaz S. Orbonića i N. Musizza pjesničkog stvaranja L. Boljun-Debeljuh i R. Floris. D. Marušić se pozabavio narodnim glazbenim stvaralaštvom u pet naselja u kojima se očuvao do danas istroromanski: Rovinj, Bale, Vodnjan, Galižana i Šišan.

Sve u svemu uzmu li se u obzir prinosi svih autora, koji su dosta raznoliki po pristupu i znanstvenom dosegu, pred

čitateljem je raznoliko štivo koje u svojoj sveukupnosti daje prilično jasnu sliku govora koji su tijekom stoljeća čuvali i očuvali određene osobitosti. Znatnije su vrijednosti nastojanja onih prinosnika koji, kao primjerice G. Filipi, L. Punis i V.

Glavinić, u bogat poklad spoznaja o istroromanskom unose određene rezultate vlastitih istraživanja.

Ivan Zoričić